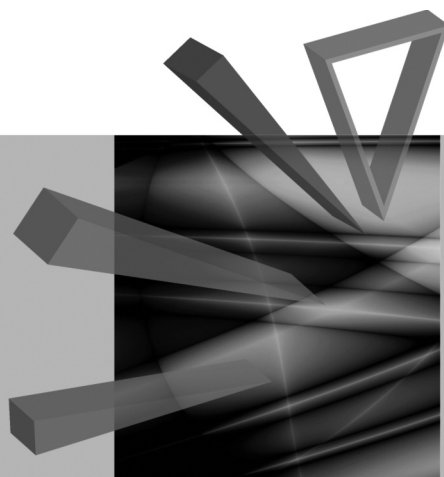

Problemy koncepcyjne i implementacyjne zrównoważonego rozwoju

pod redakcją
Andrzeja Graczyka

Recenzenci: Eugeniusz Kośmicki, Rafał Miłaszewski, Bazyli Poskrobko

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia publikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl> oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com, a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-139-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część 1. Koncepcyjne aspekty formułowania i wdrażania zrównoważonego rozwoju

Joost Platje: Sustainable Development as a club good.....	15
Andrzej Graczyk, Jan Jabłoński: Czynniki równoważenia programów rozwoju na poziomie regionów	26
Karol Kociszewski: Koncepcja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i jej wdrażanie w polityce Unii Europejskiej	37
Zbigniew Jakubczyk, Mateusz Musiał: Ochrona środowiska w świetle ustawy o rachunkowości.....	49

Część 2. Wdrażanie zrównoważonego rozwoju w gminach

Elżbieta Lorek, Agnieszka Sobol: Wdrażanie zrównoważonego rozwoju w gminach śląskich.....	61
Agnieszka Becla: Bariery informacyjne strategii zrównoważonego rozwoju w gminach wiejskich Dolnego Śląska	74
Agnieszka Becla: Ocena wdrażania najlepszej dostępnej techniki w aspekcie zrównoważonego rozwoju	86
Anna Katola: Rola samorządu terytorialnego we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju	94
Stanisław Czaja: Realizacja zasad zrównoważonego rozwoju w gminach uzdrowskich Dolnego Śląska – wnioski z analizy	102
Bogusław Stankiewicz: Przedsiębiorstwa uzdrowskie w strategiach władz samorządowych – operacjonalizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju .	113
Beata Skubiak: Program Leader plus jako narzędzie realizacji rozwoju zrównoważonego na obszarach wiejskich w regionie zachodniopomorskim	124

Część 3. Wdrażanie zrównoważonego rozwoju w rolnictwie i gospodarce wodnej

Karol Kociszewski: Wdrażanie instrumentów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem programów rolno-środowiskowych	141
---	-----

Anna Bisaga: Zasada <i>cross compliance</i> jako odpowiedź wspólnej polityki rolnej na zagrożenia środowiskowe w rolnictwie.....	153
Małgorzata Śliczna: Rozwój systemu dystrybucji ekologicznych produktów żywnościowych jako czynnik równoważenia konsumpcji	161
Andrzej Graczyk: Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030 z perspektywy zrównoważonego rozwoju.....	170
Teresa Szczerba: Problemy zrównoważonego rozwoju gospodarki wodnej Dolnego Śląska	181
Lidia Klos: Gospodarka wodno-ściekowa na obszarach wiejskich jako element zrównoważonego rozwoju (na przykładzie wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego)	190

Część 4. Wdrażanie zrównoważonego rozwoju w energetyce

Andrzej Graczyk: Zrównoważony rozwój w polityce energetycznej Polski do roku 2030	201
Paweł Korytko: Polityka energetyczna Polski w świetle zmniejszających się kopalnych zasobów energii.....	210
Tomasz Żołątniak: Inwestycje gmin w energię odnawialną i poprawę efektywności energetycznej jako sposób implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.....	219
Alicja Graczyk: Zrównoważony rozwój morskiej energetyki wiatrowej	227
Magdalena Protas: Programowanie rozwoju zrównoważonej energetyki na szczeblu lokalnym i jego wpływ na decyzje przedsiębiorstw sektora energetycznego	237
Joanna Sikora: Zrównoważona konsumpcja zasobów energetycznych jako wyzwanie zrównoważonego rozwoju w Polsce.....	245
Izabela Szamrej-Baran: Uwarunkowania energetyczne i ekologiczne zrównoważonego budownictwa w Polsce	254

Część 5. Wdrażanie zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwie

Agnieszka Panasiewicz: Środowiskowa ocena cyklu życia jako narzędzie zrównoważonego rozwoju	269
Michał Ptak: Funkcjonowanie opłat z tytułu wydobycia kopalin w Polsce i innych krajach europejskich	277
Sabina Zaremba-Warnke: Testy konsumenckie jako instrument realizacji zrównoważonej konsumpcji	288
Agnieszka Ciechelska: Wdrażanie orientacji zrównoważonego rozwoju w bankach i instytucjach finansowych	297

Dorota Bargiel: Wdrażanie koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwie.....	305
Barbara Kryk: Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa za środowisko a świadomość ekologiczna pracowników	313

Summaries

Part 1. Conceptual aspects of the formulation and implementation of sustainable development

Joost Platje: Zrównoważony rozwój jako dobro klubowe.....	25
Andrzej Graczyk, Jan Jabłoński: Sustainability factors of the development programs on the regional level	36
Karol Kociszewski: The conception of sustainable development of rural areas and its implementation within European Union policy.....	48
Zbigniew Jakubczyk, Mateusz Musiał: Environmental protection in the light of the Act on accountancy	56

Part 2. Implementation of sustainable development in municipalities

Elżbieta Lorek, Agnieszka Sobol: Implementation of sustainable development in Silesian municipalities	72
Agnieszka Becla: The informative barriers of sustainable development strategy in Lower Silesia communities	85
Agnieszka Becla: Opinion of initiation of the best available technique (BAT) in the aspect of the sustainable development.....	93
Anna Katola: The role of local government in implementing sustainable development.....	101
Stanisław Czaja: Realization of the principles of sustainable development in health resort communities of Lower Silesia	112
Bogusław Stankiewicz: Wellness companies in the strategies of local authorities – operationalization of the concept of sustainable development.....	123
Beata Skubiak: Leader Plus Program as a means for attaining the sustainable growth in rural areas in Western Pomerania.....	138

Part 3. Implementation of sustainable development in agriculture and water management

Karol Kociszewski: The implementation of sustainable rural development instruments with special regard of agri-environmental programmes.....	152
Anna Bisaga: <i>Cross compliance</i> principle as a CAP'S response to environmental dangers in agriculture	160
Małgorzata Śliczna: Development of distribution of organic food as a factor of sustainable consumption	169
Andrzej Graczyk: The project of State Water Policy till 2030 from the of sustainable development	179
Teresa Szczerba: Problems of sustainable development of water management in Lower Silesia	189
Lidia Kłos: Water and wastewater management in rural areas as part of sustainable development (on the example of example some municipalities of West Pomeranian voivodeship).....	197

Part 4. Implementation of sustainable development in the energy sector

Andrzej Graczyk: Sustainable development in the Polish energy policy till 2030.....	209
Paweł Korytko: Polish energy policy in the light of decreasing of fossil energy resources	218
Tomasz Żołyniak: Investments made by communities in a field of renewable energy and improving energy efficiency as a way to implement the concept of sustainable development.....	226
Alicja Graczyk: Sustainable development of offshore wind power.....	236
Magdalena Protas: Programming the development of sustainable energy at local level and its impact on business decisions of the energy sector	244
Joanna Sikora: Sustainable consumption of energy resources as a challenge for sustainable development in Poland	253
Izabela Szamrej-Baran: Ecological and energy determinants of sustainable building in Poland.....	266

Part 5. Implementation of sustainable development in the enterprise

Agnieszka Panasiewicz: Environmental life cycle analysis as a tool for sustainable development.....	276
Michał Ptak: The functioning of exploitation charges in Poland and other European countries.....	287

Sabina Zaremba-Warnke: Consumer tests as a tool of sustainable consumption realization.....	296
Agnieszka Ciechelska: Implementation of sustainable development orientation in banks and financial institutions.....	304
Dorota Bargiel: Implementing Corporate Social Responsibility into the company.....	312
Barbara Kryk: Corporate Social Responsibility for natural environmental and environmental awareness of employees.....	321

Małgorzata Śliczna

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ROZWÓJ SYSTEMU DYSTRYBUCJI EKOLOGICZNYCH PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH JAKO CZYNNIK RÓWNOWAŻENIA KONSUMPCJI

Streszczenie: Celem pracy jest przedstawienie i ocena stanu dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem jej wpływu na zrównoważoną konsumpcję. Omówiona została m.in. ocena systemu dystrybucji żywności ekologicznej jako czynnika wpływającego na konsumpcję produktów ekologicznych. W tym celu wykorzystano dane statystyczne, źródła wtórne oraz wyniki badań dystrybucji produktów ekologicznych przeprowadzonych przez autorkę oraz innych badaczy.

Praca została podzielona na kilka części. W pierwszej omówiono tendencje związane z konsumpcją ekologicznych produktów żywnościowych, przedstawiono główne kryteria zrównoważonej konsumpcji i porównano je z cechami żywności ekologicznej. Druga krótko opisuje system dystrybucji produktów żywnościowych, w kolejnej zaś oceniono stan systemu dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce na podstawie badań przeprowadzonych na grupie dystrybutorów. Ostatni fragment artykułu związany jest z perspektywami rozwoju systemu dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce.

Słowa kluczowe: dystrybucja, żywność ekologiczna, zrównoważona konsumpcja.

1. Wstęp

Podejmowane decyzji w sprawie konsumpcji z uwzględnieniem aspektów zarówno społecznych, jak i środowiskowych i ekonomicznych jest warunkiem koniecznym dla zrównoważonego rozwoju. Według Daniela Golemana zrównoważona konsumpcja będzie możliwa, jeśli konsumenci będą mieli dostęp do wyczerpujących informacji na temat pochodzenia produktu i innych aspektów związanych z cyklem jego życia [Goleman 2009]. Żywność ekologiczna, zgodnie z definicją, pochodzi z upraw ekologicznych, które opierają się na ochronie środowiska, zachowaniu dobrostanu zwierząt i bioróżnorodności, czyli spełniają wymogi zrównoważonej konsumpcji. Rozwój systemy dystrybucji żywności ekologicznej zatem jest czynnikiem równoważenia konsumpcji.

Celem pracy jest przedstawienie i ocena systemu dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem jej wpływu na zrównoważoną konsumpcję. W artykule zastosowano analizę opisową uwarunkowań związanych z rynkiem żywności ekologicznej. W szczególności dotyczy ona systemu dystrybucji żywności ekologicznej jako czynnika wpływającego na konsumpcję produktów ekologicznych. W tym celu wykorzystano dane statystyczne, źródła wtórne oraz wyniki badań dystrybucji ekoproductów przeprowadzonych przez autorkę oraz innych badaczy.

2. Tendencje związane z konsumpcją ekologicznych produktów żywnościowych

Rynek żywności ekologicznej w Polsce znajduje się w stanie ciągłego rozwoju. Ze względu na prowadzone akcje promocyjne, mające na celu doinformowanie konsumentów na temat produktów ekologicznych, ekożywność stała się modna. Pojęcie żywności ekologicznej może być stosowane wyłącznie w odniesieniu do produktów, które spełniają wymogi zawarte w Rozporządzeniu nr 834/2007 [*Rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007...*]. Zgodnie ze wspólnotowymi regulacjami prawnymi żywność przetworzona może być oznaczona jako ekologiczna wyłącznie wtedy, gdy wszystkie bądź prawie wszystkie składniki pochodzenia rolniczego są ekologiczne. Przetworzona żywność ekologiczna powinna być wytworzona z zachowaniem zasad produkcji ekologicznej oraz zachowywać najistotniejsze cechy produktu na wszystkich etapach produkcji. W celu ochrony konsumentów i zachowania zasad uczciwej konkurencji terminy dotyczące ekologicznej produkcji rolniczej podlegają ochronie; dotyczy to również ich pochodnych. Oznaczenie produktów ekologicznych w krajach Unii Europejskiej podlega regulacjom prawnym i musi zawierać m.in. [*Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007...*]:

- numer identyfikacyjny jednostki certyfikującej, której podlega podmiot gospodarczy wykonujący dany produkt lub przeprowadzający działania przygotowawcze jako ostatni;
- wspólnotowe logo (dotyczy to żywności paczkowanej; zob. rys. 1);
- oznaczenie miejsca wykonania produktu: „rolnictwo UE”, „rolnictwo spoza UE”, „rolnictwo UE/spoza UE”.

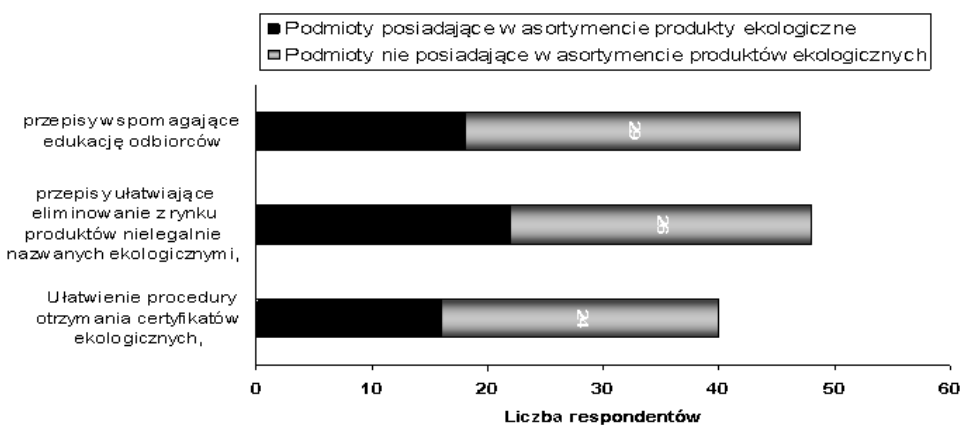
Spójne w całej Unii oznakowanie produktów ekologicznych ma zagwarantować autentyczność produktu i jego pochodzenia w oczach konsumentów. By tak się stało, konsumenci muszą posiadać wiedzę na temat oznakowania żywności ekologicznej. Według badań ponad 80% konsumentów przyznaje się do braku tej wiedzy, pozostali udzielali informacji błędnych lub niepełnych [Babik et al. 2010]. W związku z tym wymagane jest upowszechnienie oznakowania produktów ekologicznych wśród społeczeństwa. Działania lokalne, regionalne i ogólnokrajowe promujące wspólnotowe logo rolnictwa ekologicznego powinny zwrócić uwagę konsumentów

Rys. 1. Wspólnotowe logo rolnictwa ekologicznego

Źródło: [Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2010].

na produkty ekologiczne. Pojawienie się na rynku artykułów nielegalnie nazwanych ekologicznymi (lub sugerującym pochodzenie z upraw ekologicznych) powoduje spadek zaufania konsumentów do żywności ekologicznej. Produkty pseudoekologiczne są wprowadzane, by wykorzystać zwiększający się wolumen sprzedaży produktów ekologicznych. Ich funkcjonowanie wpływa na spadek zaufania konsumentów, który znajduje odzwierciedlenie w popycie na nie. Dystrybutorzy żywności ekologicznej uważają, że przepisy ułatwiające eliminowanie z rynku produktów nielegalnie nazwanych ekologicznymi spowoduje wzrost popytu (rys. 2), co z kolei wpłynie pozytywnie na system dystrybucji żywności ekologicznej.

Rys. 2. Sugerowane przez dystrybutorów zmiany przepisów, które wpłynęłyby pozytywnie na system dystrybucji żywności ekologicznej

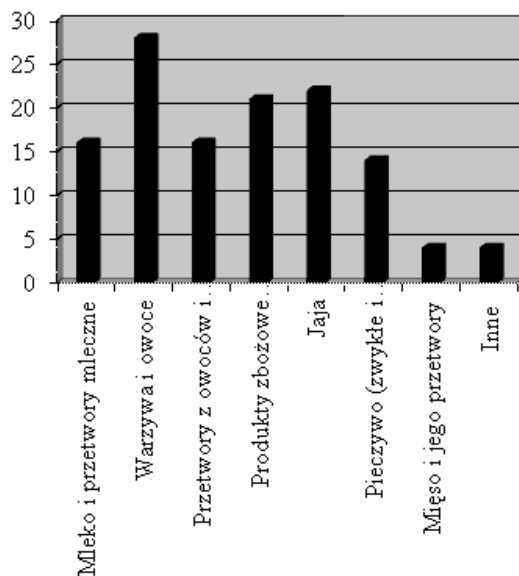
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Zainteresowanie nabywaniem żywności ekologicznej wśród konsumentów związane jest głównie z takimi zmiennymi, jak [Zanoli et al. 2004]:

- wiek i wykształcenie,
- troska o zdrowie,
- troska o środowisko,
- walory smakowe żywności.

Popyt na produkty ekologiczne na terenie kraju rozkłada się nierównomiernie. Żywność ekologiczna jest bardziej poszukiwana przez mieszkańców dużych aglomeracji miejskich, gdzie poziom dochodów jest stosunkowo wysoki. Z drugiej strony ograniczenia cenowe kształtują się różnie w zależności od sposobu dystrybucji i liczby pośredników wchodzących w skład „łańcucha” dystrybucji.

Poziom konsumpcji związany jest z ofertą dostępną nabywcom. Najbardziej poszukiwanymi ekoproduktami są mięso i jego przetwory, natomiast najmniejszym zainteresowaniem, zgodnie z danymi z 2004 r., cieszy się mleko [Żakowska-Biemans 2007]. Wzrost popytu na żywność jest zdeterminowany dostosowaniem oferty do asortymentu preferowanego przez konsumentów. Oferta dystrybutorów żywności ekologicznej różni się znacznie od preferencji odbiorców finalnych. Skład asortymentowy przedstawia poniższy rysunek.

Rys. 3. Asortyment żywności ekologicznej posiadany przez dystrybutorów (rok 2010)

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Najczęściej podmioty zajmujące się dystrybucją oferują owoce i warzywa oraz ich przetwory, jaja, artykuły zbożowe. Niecałe 8% dystrybutorów proponowało mięso i jego przetwory, czyli towary najbardziej poszukiwane przez odbiorców. By zaspokoić potrzeby konsumentów i zwiększyć popyt na żywność ekologiczną, należy w najbliższym czasie dostosować ofertę produktową do oczekiwań rynku.

Zwiększenie konsumpcji żywności ekologicznej będzie możliwe, gdy wzrośnie świadomość ekologiczna społeczeństwa. Wzrost ten z kolei nastąpi, jeśli konsumenci będą posiadali dostęp do informacji na temat metod produkcji, eksploatacji i utylizacji produktów. Żywność ekologiczna, dzięki posiadaniu certyfikatów poświadczających metody produkcji przyjaznej środowisku, znakomicie wpisuje się w kryteria związane ze zrównoważoną konsumpcją.

3. System dystrybucji produktów żywnościowych

Najogólniej mówiąc, dystrybucja to dostarczanie produktu finalnemu odbiorcy w sposób, w czasie i miejscu dla niego odpowiednim. Do najbardziej popularnych kanałów dystrybucji żywności należą:

- sprzedaż bezpośrednia,
- sklepy specjalistyczne,
- sklepy ogólnospożywcze,
- hipermarkety i supermarkety,
- sklepy internetowe.

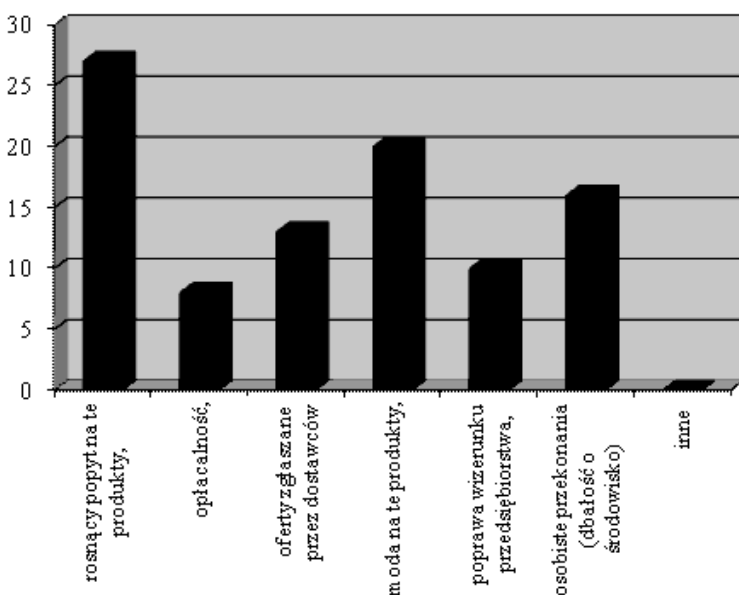
System dystrybucji podlega ciągłym przemianom, co jest związane ze zmieniającymi się preferencjami konsumentów. Wraz z rozwojem techniki i dostępem do nowych technologii pojawiają się nowe, bardziej preferowane kanały dystrybucji. Żywność ekologiczna jest głównie konsumowana przez osoby młode lub w średnim wieku, czyli tę grupę wiekową, która w znacznym stopniu chłonie i wykorzystuje nowe rozwiązania. Coraz większym zainteresowaniem cieszą się sklepy internetowe, sprzedaż wysyłkowa itp. Kanały te pozwalają dokonać wyborów konsumencjckich, oszczędzając czas i umożliwiając porównanie cen dużej liczby produktów.

System dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce jest ściśle związany z rozwojem rynku producentów ekologicznych. Liczba gospodarstw ekologicznych w Polsce wzrosła przez ostatnie 10 lat ponad 30-krotnie (z 555 w 1999 r. do 17 091 w 2009 r.). Liczba przetwórn ekologicznych w 2009 r. wynosiła 277, co w porównaniu z innymi krajami jest wartością niską. Należy liczyć, że w najbliższych latach liczba przetwórn ekologicznych wzrośnie i zbliży się do tendencji światowych [Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2010]

Wśród 129 podmiotów zajmujących się dystrybucją żywności ok. 40% miało w ofercie produkty ekologiczne. Większość podmiotów proponujących żywność ekologiczną stanowią sklepy ogólnospożywcze. Najwięcej dystrybutorów deklaruje udział żywności ekologicznej w ogólnej liczbie produktów na poziomie 0-5%, a tylko 7 respondentów wskazało ten udział na poziomie powyżej 60%. Jako główną

przyczynę podjęcia decyzji o dystrybucji artykułów ekologicznych wskazano (zob. rys. 4):

- rosnący popyt na te produkty,
- modę na ekologiczne produkty,
- osobiste przekonania.

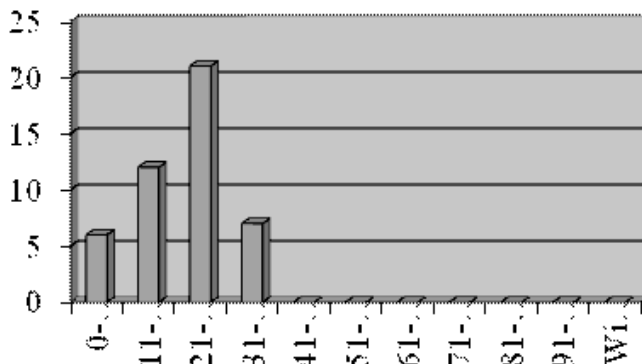

Rys. 4. Powody wprowadzania do asortymentu żywności ekologicznej według dystrybutorów (rok 2010)

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Wpływ mody i wzrastający popyt na żywność ekologiczną w ciągu ostatnich lat sprawił, że większość dystrybutorów żywności ekologicznej ma ją w asortymencie od niedawna. Ponad 50% podmiotów wprowadziło ją w ostatnich 5 latach. Od wstąpienia Polski do Unii można było zaobserwować istotny wzrost liczby producentów ekologicznych, co skutkowało zwiększeniem podaży tych produktów.

Poziom cen żywności ekologicznej jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na system jej dystrybucji. Według 26 respondentów ceny ekoproduktów są zbyt wysokie, a 22 stwierdziło, że ich cena jest na odpowiednim poziomie. Narzuca się pytanie, czy cena jest za wysoka, gdyż podmioty, działając racjonalnie, chcą maksymalizować swój zysk. Większość dystrybutorów deklaruje stosowanie marży (względem cen nabycia) na poziomie 21-30% (zob. rys. 5); nikt nie zadeklarował marży wyższej niż 50%. Na rynku można jednak spotkać producentów narzekających na pośredników, którzy zawyżają ceny ekoproduktów, co negatywnie wpływa na postrzeganie tych artykułów przez konsumentów.

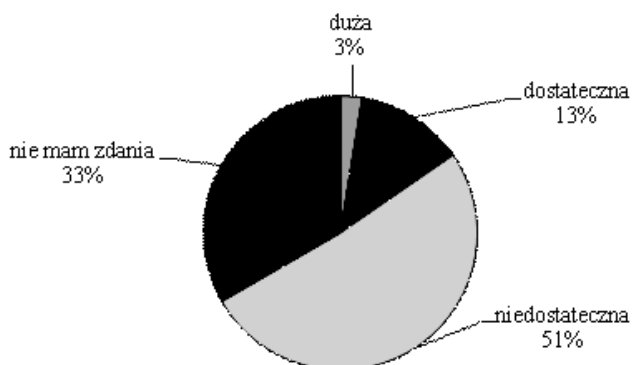
Rys. 5. Poziom marży względem cen nabycia deklarowany przez dystrybutorów żywności ekologicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Poziom nakładanej marży oraz cena żywności ekologicznej z jednej strony, a popyt na te produkty z drugiej wpływają na opłacalność sprzedaży żywności ekologicznej. Podmioty zajmujące się dystrybucją żywności ekologicznej uważają, że ich sprzedaż jest opłacalna – odpowiedź taką wskazało ponad 64% badanych. Co ważne, nawet podmioty nie zajmujące się żywnością ekologiczną uważają, że jej sprzedaż przynosi zyski. Mimo stwierdzenia opłacalności system dystrybucji nie jest wystarczająco rozwinięty, by z tego faktu korzystać. Znaczna część respondentów sądzi, że system ten jest źle rozwinięty i wymaga zmian oraz przekształceń.

4. Perspektywy rozwoju systemu dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce

Obecny system dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce nie spełnia wymagań konsumentów i po części producentów. Ciągłe znajduje się w fazie rozwoju i dostosowywania do warunków panujących w globalnej gospodarce. Nad wprowadzeniem do asortymentu żywności ekologicznej zastanawiało się 26% podmiotów, a jako główny powód podawano rosnący popyt oraz modę na ekoprodukty, opłacalność oraz osobiste przekonania. Dystrybutorzy jako czynnik rozwoju systemu dystrybucji żywności ekologicznej wskazywali głównie rosnącą świadomość ekologiczną konsumentów. Czynnikiem, który hamuje rozwój systemu dystrybucji, jest podaż produktów ekologicznych. Dystrybutorzy posiadający w asortymencie tylko żywność konwencjonalną uważają, że poziom podaży ekoproduktów jest niewystarczający (zob. rys. 6).

Rys. 6. Poziom podaży produktów ekologicznych na rynku według dystrybutorów nieposiadających w asortymencie żywności ekologicznej (rok 2010)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Za jeden z głównych powodów braku w asortymencie żywności ekologicznej uznano właśnie zbyt małą jej dostępność oraz brak popytu na nią. Dokonywanie zrównoważonych wyborów spowoduje większe zainteresowanie żywnością ekologiczną. Wzrost świadomości wiąże się z rozpowszechnieniem i upublicznieniem informacji o produktach i metodach ich wytwarzania. Analizując wypowiedzi dystrybutorów, można zauważyć, że edukacja ekologiczna i identyfikacja z produktem są ważnym elementem rozwoju systemu dystrybucji żywności ekologicznej.

5. Zakończenie

Konsumenci, dokonując zakupów w zgodzie z zasadami zrównoważonej konsumpcji, będą przyczyniać się do rozwoju rynku żywności ekologicznej. Będzie to możliwe, gdyż żywność ekologiczna – dzięki posiadaniu certyfikatów poświadczających metody produkcji przyjazne środowisku – znakomicie wpisuje się w kryteria związane ze zrównoważoną konsumpcją. Wraz z rozwojem rynku żywności ekologicznej system jej dystrybucji będzie również wymagał przekształceń, pojawią się nowe, bardziej preferowane kanały dystrybucji. Zdaniem dużej liczby podmiotów system dystrybucji żywności ekologicznej w Polsce jest źle rozwinięty i wymaga zmian, by pełniej odpowiadać wymaganiom stawianym przez producentów i konsumentów. Z drugiej strony rozwój będzie możliwy, jeśli wzrośnie popyt na produkty ekologiczne. Wzrostu popytu często upatruje się w zwiększającej się świadomości ekologicznej konsumentów.

System dystrybucji żywności ekologicznej powinien ewoluować w kierunku kanałów, które zminimalizują drogę od „producenta do konsumenta”. Sytuacja taka zapewni z jednej strony utrzymanie ceny żywności ekologicznej na odpowiednim

poziomie, z drugiej zaś wpisze się w ogólnoswiatowy nurt *slowfood*, postrzegający żywność ekologiczną jako produkt mało przetworzony, który powinien być spożywany lokalnie, regionalnie.

Literatura

- Babik I., Babik J., Jończyk K., Koreleska E., Rogowska M., Sobolewski J., Stalenga J., Szafirowska A., *Wdrażanie produkcji ekologicznej i marketingu jej produktów szansą rozwoju gospodarstw rolnych i regionów*, materiały szkoleniowe, Instytut Ogrodnictwa, Skierniewice 2010.
- Goleman D., *Inteligencja ekologiczna*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2009.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91*, DzU L 181/1 z 20.07.2007.
- Zanoli R., Bähr M., Botschen M., Labrenz H., Naspetti S., Thelen E., *The European Consumer and Organic Food*, School of Management and Business, The University of Wales, Aberystwyth 2004.
- Żakowska-Biemans S., *Rynek żywności ekologicznej w Polsce*, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Radomiu, Radom 2007.
- <http://www.minrol.gov.pl/pol/Jakosc-zywnosci/Rolnictwo-ekologiczne/Rolnictwo-ekologiczne-w-Polsce/>, strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stan na listopad 2010 r.

DEVELOPMENT OF DISTRIBUTION OF ORGANIC FOOD AS A FACTOR OF SUSTAINABLE CONSUMPTION

Summary: The main goal of the paper is to describe and evaluate organic food distribution system in Poland as a factor of sustainable consumption. The paper is based on the statistical data, literature and the results of research held by the author. It shows the proclivity to organic products consumption and the main criteria of sustainable consumption. It also presents the description of distribution system of food and conditions of organic food distribution system in Poland. The author tries to stress the development prospective of organic food distribution in Poland.

Keywords: distribution, organic product, sustainable consumption.